

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Białymstoku

LBI.410.018.03.2021

00763521

Tadeusz Truskolaski
Prezydent Miasta Białegostoku
ul. Słonimska 1
15-950 Białystok

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/005 – Realizacja wieloletniego rządowego programu „*Posiłek w szkole i w domu*”

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku
ul. Akademicka 4, 15-267 Białystok
T +48 85 874 81 00, F +48 85 874 81 33
lbi@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Białymstoku, 15-950 Białystok, ul. Słonimska 1
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tadeusz Truskolaski, Prezydent Miasta Białegostoku od 5 grudnia 2006 r
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Działania gminy w zakresie określenia potrzeb i zapewnienia warunków, w tym finansowych, realizacji zadań określonych w wieloletnim rządowym programie „<i>Posilek w szkole i w domu</i>” na lata 2019–2023¹.2. Działania gminy (organu prowadzącego szkoły) w zakresie realizacji wsparcia, o którym mowa w Programie.3. Sprawozdawczość z wykonania zadań w ramach przyznanego wsparcia finansowego z Programu.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2019 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych w jednostce ² .
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontroler	Tomasz Jarocki, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/106/2021 z 28 lipca 2021 r. (akta kontroli str. 1-2) Piotr Żukowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/112/2021 z 4 sierpnia 2020 r. (akta kontroli str. 3-4)

¹ Wieloletni rządowy program „*Posilek w szkole i w domu*” na lata 2019–2023, przyjęty uchwałą nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „*Posilek w szkole i w domu*” na lata 2019–2023, stanowiący załącznik do uchwały (M.P. poz. 1007) – zwany dalej „*Programem*” lub „*rozporządzeniem w sprawie Programu*”

² Czynności kontrolne zakończone zostały w Urzędzie w dniu 30 września 2021 r.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm. Ustawa zwana dalej: „*ustawą o NIK*”.

II. Ocena ogólna kontrolowanej działalności⁴

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację przez Miasto Białystok (dalej: Miasto) zadań w ramach wieloletniego programu „Posilek w szkole i w domu” w okresie objętym kontrolą.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Miasto zapewniło warunki organizacyjne i finansowe do prawidłowej realizacji zadań w ramach Programu. W procesie koordynacji i obsługi poszczególnych zadań dokonano właściwego podziału obowiązków oraz zabezpieczono środki finansowe w wysokości umożliwiającej pełną realizację Programu. Wnioski o przyznanie dotacji celowej na zadania określone w module 1 i 2 Programu (w łącznej kwocie 11.007 tys. zł) zostały terminowo złożone do Wojewody Podlaskiego. W latach 2019–2021 (I połowa) w ramach tych modułów za 15.512 tys. zł (w tym 4.505 tys. zł środków własnych Miasta) udzielono pomocy w formie posiłków dla ponad 3.750 osób, a także w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności (zasilek celowy) dla ponad 19.414 osób. Na zadania zrealizowane w ramach modułu 3 Programu, obejmujące wyposażenie i poprawę standardu stołówek szkolnych (własnej kuchni i jadalni) w dziewięciu placówkach oświatowych, wydatkowano 902,8 tys. zł.

Zapewniono rzetelną i terminową realizację obowiązków sprawozdawczych w ramach wsparcia finansowego przyznanego na wykonanie zadań w ramach modułu 3 Programu, w tym dokonując oceny efektów zrealizowanych zadań. Za pośrednictwem MOPR rzetelnie przekazano do Wojewody Podlaskiego dane z realizacji zadań w ramach modułu 1 i 2.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności⁵

OBSZAR

1. Działania Gminy w zakresie określenia potrzeb i zapewnienia warunków, w tym finansowych, realizacji zadań określonych w Programie

Opis stanu
faktycznego

1.1. Miasto Białystok w okresie objętym kontrolą było przygotowane organizacyjnie i kadrowo do realizacji zadań przy udzielaniu pomocy w ramach wszystkich trzech modułów Programu. Za realizację zadań w ramach modułu 1 i 2 odpowiadał Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Białymstoku (MOPR) oraz szkoły podstawowe⁶, przedszkola⁷ i żłobki gminne⁸, które zajmowały się bezpośrednią obsługą świadczeniobiorców (dziećmi i młodzieżą oraz osobami dorosłymi) korzystających z posiłków przyznaných w ramach Programu. Zadania związane z prowadzeniem spraw z zakresu oświaty oraz współdziałaniem z dyrektorami szkół w zakresie realizowanych przez nich zadań, w tym koordynacją zadań w ramach modułu 3 Programu, realizowane były przez pięciu pracowników Departamentu Edukacji⁹. Prowadzenie spraw związanych z wydatkowaniem dotacji, realizowanie projektów i programów rządowych (w tym nadzór nad prawidłowością wykorzystania dotacji udzielonych samorządowym jednostkom organizacyjnym) powierzono pracownikom Referatu Finansowania Oświaty Departamentu Edukacji¹⁰. (akta kontroli str. 5-15)

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ 57 w 2019 r., 57 w 2020 r. i 42 w I połowie 2021 r.

⁷ 53 w 2019 r., 63 w 2020 r. i 51 w I połowie 2021 r.

⁸ Trzy w 2019 r., sześć w 2020 r. i trzy w I połowie 2021 r.

⁹ Zarządzenie Nr 25/20 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 29 września 2020 r. w sprawie ustalenia organizacji wewnętrznej Departamentu Edukacji oraz szczegółowych zadań referatów i samodzielnych stanowisk pracy.

¹⁰ Zadania w zakresie merytorycznej części Programu związane z zebraniem wniosków ze szkół, sprawdzeniem pod względem merytorycznym oraz przygotowania zbiorczego wniosku organu prowadzącego do Podlaskiego Kuratorium Oświaty zostały zlecone przez Dyrektora Departamentu Inspektorowi zatrudnionemu w Referacie Wspomagania Edukacji a od roku 2021 pracownikowi zatrudnionemu na samodzielnym wieloosobowym stanowisku ds. remontowo- budowlanych. Zadania w zakresie obsługi finansowej, tj. czynności od momentu przyznania dotacji do momentu złożenia rozliczenia Programu, były wykonywane przez pracowników Referatu Finansowego, prowadzących placówki, którym udzielono wsparcia finansowego. W okresie objętym kontrolą zadanie to było realizowane przez cztery osoby i nadzorowane przez kierownika referatu.

Prezydent Miasta Białegostoku udzielił Dyrektorowi MOPR oraz 17 jego pracownikom (na wniosek Dyrektora MOPR) upoważnienia do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy. Upoważnienia obejmowały także sprawy indywidualne finansowane z programu „Posiłek w szkole i w domu”. Na 30 czerwca 2021 r. upoważnienie takie posiadało 18 pracowników MOPR (w okresie objętym decyzje w sprawie udzielenia pomocy w zakresie dożywiania w ramach Programu wydawane były przez czterech pracowników MOPR).

(akta kontroli str. 5-15)

W MOPR w związku z epidemią COVID-19 wprowadzono rozwiązania, mające na celu zapewnienie ciągłości realizacji zadań pomocowych w zakresie dożywiania w ramach Programu. Zastępca Dyrektora MOPR wyjaśniła, że: *w okresie epidemii COVID-19 (...) informacja o możliwości przyznania pomocy w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności dla rodzin, w których dzieci nie uczęszczały do szkół z powodu ich zamknięcia w związku epidemią COVID-19, została 6 listopada 2020 r. opublikowana na stronie internetowej MOPR.*

Ponadto Miasto w Białostockiej Jadłodajni zamontowało gabloty informacyjne, w których umieszczone zostały materiały o miejscach i formach wsparcia, jakie oferuje się osobom potrzebującym żywności (wskazano, które instytucje lub organizacje można odwiedzić w przypadku braku pożywienia oraz gdzie funkcjonują Zespoły Pracowników Socjalnych MOPR, wyjaśniono także zasady funkcjonowania Banku Żywności). (akta kontroli str. 21)

Odnosząc się do podejmowanych działań informacyjnych (w szczególności w okresie epidemii COVID-19) oraz źródeł danych na temat potrzebujących dożywiania, Dyrektor Departamentu Spraw Społecznych wyjaśnił: *MOPR pozyskiwał informacje o osobach potrzebujących i wykorzystywał je w celu zapewnienia posiłków (...). Każdego roku Prezydent Miasta Białegostoku ogłasza otwarte konkursy ofert na realizację zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej, których celem jest m.in. prowadzenie jadłodajni oraz dystrybucja żywności wśród osób ubogich. Podmioty uprawnione mają również możliwość składania ofert na realizację zadań z własnej inicjatywy (tzw. tryb uproszczony).*

W latach objętych kontrolą na terenie Miasta Białegostoku funkcjonowały następujące podmioty zajmujące się problem dożywiania:

- a) placówki tymczasowego schronienia (ogrzewalnie, noclegownie, schronisko z usługami opiekuńczymi – w roku 2021 działało osiem placówek) zapewniały swoim podopiecznym wyżywienie (1–3 posiłki dziennie) i/lub przekazują im produkty żywnościowe pozyskane z darowizn oraz udostępniają miejsce do przygotowania posiłku,
- b) placówki wsparcia dziennego (14), których adresatami usług są dzieci i młodzież z terenu Białegostoku, wywodzące się z rodzin o niskim statusie ekonomiczno-społecznym, u których stwierdzono bezradność opiekuńczo-wychowawczą, zagrożonych marginalizacją społeczną, kwalifikujących się do zapewnienia wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej (najczęściej dzieci i młodzież korzystające ze wsparcia placówek otrzymują 1-2 posiłki dziennie, dostosowane do pory dnia i czasu ich przebywania),
- c) Białostocka Jadłodzielnia funkcjonuje od lipca 2018 r. na terenie Białegostoku w lokalu gminnym – jej misją i celem nadrzędnym jest zapobieganie marnowaniu żywności oraz pomoc potrzebującym wsparcia żywnościowego¹¹ (podmiot realizujący to zadanie wyłaniany jest corocznie w drodze otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego w zakresie działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności

¹¹ Działanie Białostockiej Jadłodzielni ma także znaczenie proekologiczne – prowadzi do zmniejszania ilości odpadów spożywczych, także poprzez nawiązywanie kontaktów i podpisywanie stosownych umów ze sprzedawcami żywności w ramach realizacji obowiązków wynikających z ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności. Żywność dostarczają także inne organizacje zajmujące się wspomaganiami osób potrzebujących pomocy żywnościowej, a także indywidualni darczyńcy. Każdy może przynieść do Białostockiej Jadłodzielni niezagospodarowaną żywność nadającą się do spożycia. Osoby potrzebujące mogą przyjść i się nią poczęstować. W 2020 r. w trakcie pandemii działalność Białostockiej Jadłodzielni nie została ograniczona. Punkt funkcjonował przy zachowaniu obowiązujących wytycznych sanitarno-epidemiologicznych, a działania promocyjne ograniczono do tych, które nie wymagały bezpośredniego kontaktu.

lokalnych przez organizację i prowadzenie Białostockiej Jadalni; od roku 2018 zadanie te realizuje Fundacja Spe Salvi¹²),

- d) Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie i Dzieciom „Szansa”, zapewniające posiłki dzieciom w trakcie zimowego i letniego wypoczynku,
- e) Stowarzyszenie „Ku Dobrej Nadziei”, zapewniające gorące posiłki osobom bezdomnym,
- f) „Eleos” Prawosławny Ośrodek Miłosierdzia Diecezji Białostocko-Gdańskiej, zapewniające posiłki dzieciom w trakcie letniego wypoczynku. (akta kontroli str.21-24)

W latach 2019–2021 (I połowa) Miasto Białystok nie było kontrolowane przez Wojewodę Podlaskiego (lub kuratora oświaty) w zakresie realizacji zadań wynikających z Programu. Do Urzędu nie wpływały też skargi związane z Programem. (akta kontroli str.24)

1.2. Gmina posiadała strategię rozwiązywania problemów społecznych oraz gminny program osłonowy, związany z zapewnieniem dożywiania osób potrzebujących. Dokumenty te były spójne z celami Programu. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Białegostoku na lata 2012–2020¹³ odniesiono się do tematyki żywienia dzieci. Dożywianie ujęte było w celu strategicznym A. Rodzina - najlepszym środowiskiem rozwoju, Priorytet: A.I. Doskonalenie systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną (Litera A. 1.4 – Podejmowanie działań pomocowych, mających na celu podniesienie poziomu życia rodzin z dziećmi). Wskaźnikiem monitorowania tego celu była *liczba dzieci i młodzieży objętych dożywianiem*. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Białegostoku na lata 2021–2030¹⁴ dożywianie ujęte w celu strategicznym: G. Efektywny system wsparcia społecznego, Priorytet: G.I. Wsparcie osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej (Litera G.I.I Pomoc w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb bytowych osób i rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej). Wskaźnikiem monitorowania tego celu była *liczba osób, którym przyznano pomoc społeczną w formie dożywiania*. (akta kontroli str.25-26)

W związku z realizacją Programu, uchwałami z 28 grudnia 2018 r.¹⁵, Rada Gminy dla osób korzystających z Programu od 1 stycznia 2019 r. podwyższyła kryterium dochodowe (do 150% kwot przewidzianych w art. 8 ust. 1–2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹⁶), a także przyjęła wieloletni program osłonowy w zakresie dożywiania na lata 2019–2023¹⁷, zakładający m.in. udzielanie dodatkowego wsparcia przez MOPR dla dzieci i młodzieży szkolnej, zainteresowanych dożywianiem, lecz niespełniających kryterium dochodowego przewidzianego w Programie (bez konieczności ustalenia sytuacji rodziny w drodze wywiadu środowiskowego i wydania decyzji administracyjnej)¹⁸.

(akta kontroli str. 26)

1.3. Wnioski do Wojewody Podlaskiego o przyznanie dotacji celowej w ramach modułu 1 i 2 Programu każdorazowo, z upoważnienia Prezydenta, przygotowywała Kierownik MOPR. Z ustaleń równoległe prowadzonej kontroli w MOPR wynika, że potrzeby finansowe związane z udzielaną pomocą w Ośrodku określano na podstawie analizy wykonania zadania za rok poprzedni oraz zgłaszanych przez Zespoły Pracowników Socjalnych potrzeb, wynikających z diagnozy i analizy liczby osób potrzebujących gorącego posiłku, zasiłków na zakup posiłków lub żywności. W latach 2019–2021 (do 30 czerwca) na realizację zadań modułu 1 i 2 w ramach Programu Miasto otrzymało z Podlaskiego Urzędu

¹² Na realizację tego zadania Fundacja Spe Salvi otrzymała dotacje: 30 tys. zł w 2019 r., 40 tys. zł w 2020 r., i 40 tys. zł w 2021 r.

¹³ Uchwała Nr XXI/199/11 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 20 grudnia 2011 r. w sprawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Białegostoku na lata 2012–2020.

¹⁴ Uchwała Nr XXXV/509/21 Rady Miejskiej Białegostoku z dnia 25 stycznia 2021 r. w sprawie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Białegostoku na lata 2021–2030.

¹⁵ Uchwała Nr III/40/18 Rady Miasta Białegostoku z dnia 10 grudnia 2018 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności przyznanego w ramach wieloletniego rządowego programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023.

¹⁶ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876, ze zm.).

¹⁷ Uchwała Nr III/41/18 Rady Miasta Białegostoku z dnia 10 grudnia 2018 r. w sprawie wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc Miasta Białegostoku w formie posiłku dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole” na lata 2019–2023.

¹⁸ W latach 2019–2021 (do 30 czerwca) na podstawie programu osłonowego (gdy nie zostało spełnione kryterium dochodowe) posiłki otrzymało kolejno: 131, 60 oraz 31 dzieci i uczniów. Wydano 5.889, 1.858 oraz 1.227 posiłków, których koszt wyniósł odpowiednio: 18.862 zł, 6.115 zł oraz 4.457 zł.

Wojewódzkiego w Białymstoku¹⁹ 11.007 tys. zł dotacji, z tego: 5.328,2 tys. zł w 2019 r., 4.336,4 tys. zł w 2020 r. oraz 1.342,3 tys. zł w 2021 r. (do 30 czerwca)²⁰. Natomiast udział środków własnych Miasta wyniósł 4.505 tys. zł, z tego: 1.681,1 tys. zł w 2019 r., 1.452,5 tys. zł w 2020 r. oraz 1.371,3 tys. zł w 2021 r. (do 30 czerwca). Kwoty te odpowiadały planom finansowym Miasta po zmianach. (akta kontroli str. 33)

1.4. Pracownicy Departamentu Edukacji współpracowali z dyrektorami prowadzonych szkół podstawowych w ramach ustalenia zakresu poszczególnych zadań i zapotrzebowania środków finansowych z nimi związanych w ramach modułu 3 Programu. Każdego roku zwracano się pisemnie do wszystkich dyrektorów szkół o złożenie do 15 kwietnia wniosków o uzyskanie dofinansowania na remont kuchni i jadalni. I tak:

- a) W 2019 r. w ramach modułu 3 Programu 16 placówek oświatowych złożyło do Miasta Białystok, jako organu prowadzącego, wnioski o udzielenie wsparcia finansowego na realizację zadań obejmujących doposażenie i poprawę standardu stołówek szkolnych (§ 2 ust. 2 pkt 1 i rozporządzenia RM w sprawie modułu 3) na łączną kwotę 1.569 tys. zł, z tego: 1.240 tys. zł dotacji i 329 tys. zł środków własnych.
- b) W 2020 r. w ramach modułu 3 Programu 23 placówki oświatowe złożyły do Miasta Białystok, jako organu prowadzącego, wnioski o udzielenie wsparcia finansowego na realizację zadań obejmujących doposażenie i poprawę standardu stołówek szkolnych (§ 2 ust. 2 pkt 1 i rozporządzenia RM w sprawie modułu 3) na łączną kwotę 2.306 tys. zł, z tego: 1.829 tys. zł dotacji i 476 tys. zł środków własnych.
- c) W 2021 r. w ramach modułu 3 Programu 27 placówek oświatowych złożyło do Miasta Białystok, jako organu prowadzącego, wnioski o udzielenie wsparcia finansowego na realizację zadań obejmujących doposażenie i poprawę standardu stołówek szkolnych (§ 2 ust. 2 pkt 1 i rozporządzenia RM w sprawie modułu 3) na łączną kwotę 2.700 tys. zł, z tego: 2.160 tys. zł dotacji i 540 tys. zł środków własnych.

(akta kontroli str. 43-46, 109-124, 289-292)

Wnioski zostały złożone przez szkoły w terminie określonym w § 6 ust. 3 *rozporządzenia w sprawie realizacji modułu 3 Programu*²¹ i zawierały wszystkie elementy określone w § 6 ust. 2 pkt 5 lit a – j tego rozporządzenia. (akta kontroli str. 43-46, 109-124, 289-292)

Jak wyjaśniła p.o. dyrektora Departamentu Edukacji: *wnioski pod względem formalnym i merytorycznym weryfikowali wyznaczeni pracownicy Departamentu Edukacji. Zadaniem pracowników była weryfikacja danych zawartych we wnioskach, o których mowa w § 6 ust. 2 pkt 5 rozporządzenia Rady Ministrów z 5 lutego 2019 r. w sprawie realizacji modułu 3 (...). Dokonanie weryfikacji złożonych wniosków pracownicy potwierdzali poprzez złożenie parafek pod wnioskiem.*

Badanie trzech wniosków (jednego z 2019 r. i dwóch z 2020 r.) złożonych przez dyrektorów szkół (SP nr 16 i SP nr 21 oraz SP nr 35) do Urzędu wskazało, że zawarły w nich informacje określone w § 6 ust. 2 pkt 5 lit a – j tego rozporządzenia m.in., że: 1] posiadają stołówki szkolne składające się z kuchni i jadalni 2] celem udzielonego wsparcia będzie: doposażenie i poprawa standardu funkcjonującej stołówki (własnej kuchni i jadalni), 3] planują doposażyć zaplecze kuchenne-jadalne wyposażeniem gastronomicznym (piece, kuchenki, zmywarki, patelnie itp.) oraz przeprowadzić drobne prace remontowe (demontaż płytek, ułożenie glazury, malowanie ścian oraz sufitu), 4] wnioskuje o uzyskanie dofinansowania w kwotach 80 tys. zł (SP nr 16²²), 79 tys. zł (SP nr 21²³) i 70 tys. zł (SP nr 35²⁴). (akta kontroli str. 73-77, 111-121)

¹⁹ Dalej: „PUW”.

²⁰ Dotacje na realizację Programu były przekazywane przez Wojewodę na rachunek bankowy Miasta, a następnie Miasto przekazywało środki na rachunek bankowy MOPR.

²¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2019 r. w sprawie realizacji modułu 3 wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” dotyczącego wspierania w latach 2019–2023 organów prowadzących publiczne szkoły podstawowe w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki przez organizację stołówek i miejsc spożywania posiłków (Dz. U. z 2019 r. poz. 267) – zw. dalej „rozporządzeniem w sprawie realizacji modułu 3 Programu”.

²² Na zakup wyposażenia kuchni i jadalni, tj. 78 krzeseł szkolnych, dziewięciu stołów, trzech wózków z tackami, zmywarki, kotłedarki, krajalnicy wędlin, maszyny do mielenia mięsa, stołu przyściennego oraz remont jadalni (wymianę instalacji elektrycznej, wymianę oświetlenia, szpachlowanie i malowanie ścian i sufitów, ułożenie glazury, skucie posadzki i wymiana wykładzin PCV).

1.5. Na podstawie zweryfikowanych wniosków, które składały szkoły w okresie objętym kontrolą do organu prowadzącego, Prezydent terminowo (do 30 kwietnia każdego roku) wystąpił do Kuratorium Oświaty w Białymstoku z trzema wnioskami o udzielenie wsparcia finansowego, w ramach modułu 3 Programu, obejmującymi:

- a) 16 podległych szkół w 2019 r., na łączną kwotę: 1.240 tys. zł (wkład własny miał wynieść 329 tys. zł);
- b) 23 podległych szkół w 2020 r., na łączną kwotę 1.829 tys. zł (wkład własny miał wynieść 476 tys. zł);
- c) 27 podległych szkół w 2021 r., na łączną kwotę 2.160 tys. zł (wkład własny miał wynieść 540 tys. zł). Złożone wnioski za lata 2019, 2020 i 2021 zawierały wszystkie elementy określone w § 6 ust. 2 pkt 1 – 8 rozporządzenia w sprawie realizacji modułu 3.

(akta kontroli str. 73-77, 111-121, 288-291)

Wnioski Miasta za lata 2019 i 2020 zostały przyjęte, a wniosek za 2021 r. został odrzucony przez Kuratorium Oświaty. Podlaski Kurator Oświaty, odpowiadając na pismo Urzędu z 11 czerwca 2021 r.²⁵ w sprawie wskazania przyczyn nieprzyznania szkołom prowadzonym przez Miasto dofinansowania w ramach Programu w roku 2021 wskazał, że § 8 ust 2 rozporządzenia w sprawie Programu określa szczegółowe kryteria oceny wniosków pod względem formalnym. Jednym z kryteriów jest podpisanie wniosku organu prowadzącego przez osobę lub osoby upoważnione do jego reprezentowania (§ 8 ust. 2 pkt 6). Wniosek Miasta Białostok o udzielenie wsparcia finansowego na realizację zadania z 20 kwietnia 2021 r., podpisany przez Zastępcę Prezydenta Miasta, nie zawierał stosownego upoważnienia. Zgodnie z § 8 ust 3 Programu, jeżeli wniosek organu prowadzącego nie spełnia wymagań formalnych, o których mowa w ust. 2, nie podlega ocenie pod względem merytorycznym. Kurator wskazała, także, że wniosek zawierał szereg błędów w części II wniosku dotyczącej danych z poszczególnych szkół. I tak: w pkt 7 zawierającym kalkulację kosztów realizacji zadania w SP nr 20 w Białymstoku wykazano m.in. wydatek inwestycyjny, co jest niezgodne z § 4 rozporządzenia w sprawie Programu, który stanowi, że wydatki ponoszone w ramach realizacji zadania, objętego wsparciem finansowym stanowią wydatki bieżące organów prowadzących; stwierdzono nieprawidłowości w kalkulacji zaplanowanych kosztów realizacji zadania w SP nr 2 (brak zgodności danych wykazanych w poz. 1, 2, 5 dotyczących koszty jednostkowego i kosztu całkowitego realizacji zadań oraz brak określenia rodzaju planowanego wyposażenia lub usługi w poz. 7 kalkulacji kosztów w SP nr 11 z Oddziałami Integracyjnymi w Białymstoku).

(akta kontroli str. 284-293)

W wyjaśnieniu p.o. Dyrektora Departamentu Edukacji wskazała, że jedną z przyczyn nieprzyznania dofinansowania był brak załączonego upoważnienia Zastępcy Prezydenta Miasta Białegostoku do podpisania umowy, przy czym jednak Zgodnie ze strukturą organizacyjną Urzędu Miasta Białostok oraz zgodnie z § 2 Zarządzenia Nr 957/20 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 29 października 2020 r. w sprawie powierzenia prowadzenia spraw Miasta Białostok w imieniu Prezydenta Miasta przez Zastępców Prezydenta Miasta i Sekretarza Miasta, Panu Rafałowi Rudnickiemu, pełniącemu funkcję Zastępcy Prezydenta Miasta Białegostoku, powierzono sprawy prowadzone przez nadzorowane przez niego jednostki organizacyjne Urzędu, m.in. w zakresie edukacji. Ponadto zgodnie z § 8 ust. 2 pkt 7 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2019 r. w sprawie realizacji modułu 3 wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”... obowiązek dołączenia dokumentów potwierdzających upoważnienie do składania oświadczeń woli w imieniu organu prowadzącego nałożono na osoby prawne niebędące jednostką samorządu terytorialnego oraz osoby fizyczne. W związku z powyższym, do wniosku nie załączono upoważnienia. Kolejną wskazaną

²⁵ Na zakup nowoczesnego wyposażenia kuchni, tj. kuchni gazowej 4-palnikowej, podstawy pod kuchnię, kotła warzelnego 150 l, podzespołów montażowych, dwóch taboretów gazowych, zmywarki naczyń, automatycznego uzdatniacza wody, wentylatora z łapaczem tłuszczu, okapu wentylacyjnego, szafy chłodniczej 1.400 l (nierdzewnej), szatkownicy do warzyw z kompletem tarcz, maszynki do mielenia mięsa, patelni elektrycznej, trzech podstaw pod gamki, obieraczki do ziemniaków z separatorem obierzyn.

²⁴ Na zakup wyposażenia kuchni, tj. pieca konwekcyjno-parowego wraz z automatycznym systemem mycia i zestawem podłączeniowym, czterech stołów, zestawu noży Sanellii, okapu przyściennego trapezowego z łapaczami tłuszczu i oświetleniem oraz remont wentylacji, drogi technologicznej i zaplecza kuchennego.

²⁵ EDU-XI.2510.9.2921.

nieprawidłowością przez Podlaskiego Kuratora Oświaty jest wpisanie przez Szkołę Podstawową Nr 20 w Białymstoku wydatku inwestycyjnego. We wniosku Dyrektor SP Nr 20 wykazał liczbę jednostkową jako jeden komplet drzwi do jadalni na kwotę 11 000 zł, w którym zawartych było 7 szt. drzwi – zgodnie z opisem zadania. Powyższe zostało nieprawidłowo zinterpretowane, jako 1 szt. drzwi o wartości 11.000 zł. Ponadto stwierdzono błędy w kalkulacji zaplanowanych kosztów realizacji zadania w SP Nr 2 – brak zgodności danych wykazanych w poz. 1, 2, 5 dotyczących kosztu jednostkowego i kosztu całkowitego realizacji zadania – co stanowiło oczywistą omyłkę pisarską oraz brak określenia rodzaju planowanego wyposażenia lub usługi w poz. 7 kalkulacji kosztów SP Nr 11 – był to błąd wydruku. Departament Edukacji dokonał szczegółowej weryfikacji danych przedstawionych przez szkoły objęte wnioskiem, pod względem ich prawidłowości i kompletności. Opisane w punkcie 2 nieprawidłowości wskazane przez Podlaskiego Kuratora Oświaty nie powinny stanowić podstawy do nieprzyznania dofinansowania szkołom prowadzonym przez Miasto Białystok w 2021 roku. (akta kontroli str. 297)

Prezydent Miasta nie zgłaszał uwag do stanowiska Kuratora i nie złożył skargi na odrzucenie wniosku za 2021 r.

Kurator Podlaski po rozpatrzeniu złożonych wniosków do wsparcia finansowego w 2019 r. zakwalifikował wnioski pięciu szkół, a w 2020 r. wnioski czterech szkół prowadzonych przez Miasto. W efekcie, na podstawie umowy nr 1/2019 „Posiłek w domu i szkole²⁶”, Miasto w 2019 r. otrzymało wsparcie finansowe w formie dotacji celowej z budżetu państwa w wysokości 400 tys. zł (po 80 tys. zł na każdą szkołę²⁷), a w 2020 r., na podstawie umowy nr 5/2020 „Posiłek w szkole i w domu²⁸”, wsparcie finansowe wyniosło 310 tys. zł.²⁹ (akta kontroli str. 36-42, 103-121)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Gminy w zakresie określenia potrzeb i zapewnienia warunków, w tym finansowych, realizacji zadań w ramach Programu.

OBSZAR

2. Działania gminy (organu prowadzącego szkoły) w zakresie realizacji wsparcia, o którym mowa w Programie

Opis stanu
faktycznego

Realizacja zadań w ramach modułu 1 i 2 Programu

2.1. Miasto poprzez zabezpieczenie wkładu własnego oraz właściwe zaangażowanie jednostek podległych zapewniło prawidłowe warunki realizacji dotowanych zadań w ramach modułu 1 i 2 Programu.

Miasto zawnioskowało do Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego o środki z dotacji celowej, o których mowa w rozdziale V.1. ust. 3 i 4 Programu, w wysokości: 3.977 tys. zł w 2019 roku, 2.820 tys. zł w 2020 roku oraz 3.600 tys. zł w 2021 roku, a zgodnie z pierwotnie podpisanymi umowami dotacji z Wojewodą Podlaskim³⁰ wstępnie przyznano kolejno: 3.922 tys. zł, 2.934 tys. zł oraz 3.598 tys. zł. Po pisemnych wnioskach Prezydenta Miasta Białegostoku ostatecznie kwoty te (w aneksach do umów) podniesiono odpowiednio do: 5.330 tys. zł, 4.337 tys. zł oraz 4.587 tys. zł. Na podstawie przyjętych uchwał budżetowych Miasto zapewniło w latach 2019–2021 (I połowa) – określony w § 3 umów dotacji – udział

²⁶ Z 27 czerwca 2019 r.

²⁷ Dotację w wysokości 80 tys. zł otrzymały następujące szkoły: SP nr 16 i 14, 32, 15 oraz 29 (z przeznaczeniem na doposażenie i poprawę standardu stołówki szkolnej, tj. własnej kuchni i jadalni). Organ prowadzący zobowiązał się jednocześnie do przekazania na realizację zadania 100 tys. zł wkładu własnego, stanowiącego co najmniej 20 % kosztów realizacji zadania (po 20 tys. zł dla każdej ze szkół).

²⁸ Z 26 czerwca 2020 r.

²⁹ Dotację otrzymały następujące szkoły: SP nr 48 – 80 tys. zł, SP nr 35 – 70,5 tys. zł, SP nr 19 – 80 tys. zł, SP nr 21 – 79,8 tys. zł (z przeznaczeniem na doposażenie i poprawę standardu stołówki szkolnej, tj. własnej kuchni i jadalni). Organ prowadzący zobowiązał się jednocześnie do przekazania na realizację zadania 97,7 tys. zł wkładu własnego, stanowiącego co najmniej 20% kwoty kosztów realizacji zadania (20 tys. zł dla SP Nr 48, 17,6 tys. zł dla SP nr 35, 39,1 tys. zł dla SP nr 19 i 19,9 tys. zł dla SP nr 21).

³⁰ Umowy dotacji Nr 6/2019, 6/2020 oraz Nr 6/2021 „Posiłek w szkole i w domu” o dofinansowanie środkami pochodzącymi z budżetu państwa, zadania własnego o charakterze obowiązkowym, realizowanego w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023 (ze zm.).

środków własnych finansowanych zadań na poziomie 25% w 2019 roku oraz po 20% w latach 2020 i 2021 w kosztach całkowitych realizacji zadań w ramach modułu 1 i 2 Programu. Dotacja celowa zapewnić miała finansowanie pozostałych 75% w 2019 roku oraz po 80% w 2020 roku i w 2021 roku wydatków. (akta kontroli str. 298,323-336)

Urząd terminowo otrzymywał od Wojewody dotacje na realizację zadań modułu 1 i 2, które terminowo przekazywał do MOPR, co przełożyło się na bieżące udzielanie wsparcia dla wszystkich potrzebujących i uprawnionych osób. Zgodnie z postanowieniami umów dotacji Miasto za pośrednictwem MOPR wykorzystало 10.402 tys. zł dotacji, z tego: 5.078,2 tys. zł w 2019 roku (99,9% przyznanej kwoty), 4.096,5 tys. zł w 2020 roku (99,9%) oraz 1.227,3 tys. zł w 2021 roku – do 30 czerwca (28%). Wydatki ze środków własnych Miasta zrealizowano w wysokości 4.190 tys. zł, z tego: 1.550,3 tys. zł w 2019 roku (97,6% wymaganej kwoty), 1.350 tys. zł w 2020 roku (100% kwoty wymaganej) oraz 1.289,7 tys. zł w 2021 roku (53,7% kwoty wymaganej).

Niewykorzystane środki z dotacji Urząd terminowo zwrócił na rachunek Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego, tj. 31 grudnia 2019 r. (6,7 tys. zł) oraz 31 grudnia 2020 r. (3,3 tys. zł).

W związku z realizacją zadań dotowanych z modułu 1 i 2 Programu Miasto, zgodnie z art. 152 ust. 1 ustawy o finansach publicznych³¹, dysponowało w tym zakresie wyodrębnioną ewidencją księgową środków dotacji, otrzymanych od wojewody i przekazanych do MOPR.

(akta kontroli str. 166-167,220-230, 299-325)

2.2. Urząd nie posiadał oddzielnych pisemnych procedur nadzoru nad MOPR o zakresie i formach zorganizowania pomocy dla potrzebujących w ramach modułu 1 i 2 Programu, gdyż – jak wyjaśnił dyrektor Departamentu Spraw Społecznych – *nie zostały opracowane szczególnie procedury kontroli zasadności udzielania wsparcia w ramach Programu posiłek w szkole i w domu. Kontrole w jednostkach miejskich są przeprowadzane zgodnie z Zarządzeniem Nr 716/15 Prezydenta Miasta Białegostoku z dnia 12 sierpnia 2015 r. w sprawie określenia zasad przeprowadzania zewnętrznej kontroli instytucjonalnej Prezydenta Miasta Białegostoku w podległych podmiotach. W związku z trwającą epidemią COVID-19 w 2020 roku nie były przeprowadzane żadne kontrole. Niemniej jednak Departament Spraw Społecznych, który pełni nadzór nad MOPR w Białymstoku był w ciągłym kontakcie telefonicznym z pracownikami MOPR, którzy na bieżąco monitorują sytuacje i potrzeby beneficjentów' oraz udzielają stosownego wsparcia. Kontrola nad ww. Programem odbywa się również poprzez analizę dokumentów (sprawozdania opisowe z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie, Ocena Zasobów Pomocy Społecznej), które są upubliczniane. W ramach nadzoru Departament Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Białymstoku przekazuje do Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie na bieżąco wszelkie pisma skierowane przez Wojewodę Podlaskiego do Prezydenta Miasta związane m.in. z realizacją ww. Programu (w 2021 roku w miesiącach kwiecień i lipiec prośba o weryfikację potrzeb na środki finansowa uwzględniając niezbędną pomoc w różnych formach). We wrześniu bieżącego roku został podpisanych aneks do umowy, uwzględniający przyznanie wyższych środków na realizację Programu.*

(akta kontroli str.279-280)

Dyrektor Departamentu Spraw Społecznych wyjaśnił: *Miasto Białystok ma bieżącą i kompleksową wiedzę w zakresie zorganizowania pomocy poprzez stały kontakt z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie i Dziennym Domem Pomocy Społecznej, które to jednostki są realizatorami Programu z ramienia Miasta. Z posiadanych informacji wynika, iż posiłki są wydawane m.in. w Dziennym Domu Pomocy Społecznej (2019 r. – 46.045 szt., 2020 r. – 41.353 szt, I poł. 2021 r. – 18.998 szt.), istnieje system dowozu posiłków osobom potrzebującym (2019 r. – 2.852 szt., 2020 r. – 2.682 szt., I poł. 2021 r. – 1.521 szt.) oraz przyznawane są posiłki dzieciom niespełniającym kryterium dochodowego (2019 r. – 131 dzieci, 2020 r. – 60 dzieci, I poł. 2021 r. – 31 dzieci). Informację o tej formie pomocy umieszczono w Dziale IV sprawozdania z rocznej realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu”, jak również w sprawozdaniu opisowym z działalności MOPR w Białymstoku.*

(akta kontroli str.279-280)

³¹ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 305).

Realizacja zadań w ramach modułu 3 Programu

2.3. Miasto poprzez zabezpieczenie wkładu własnego oraz zaangażowanie placówek oświatowych, dla których jest organem prowadzącym zapewniło właściwe warunki realizacji zadania w ramach modułu 3 Programu. Zgodnie z dwoma umowami o udzielenie dotacji celowej na realizację zadań, o których mowa w § 2 ust 2 rozporządzenia RM w sprawie modułu 3, Miasto otrzymało środki w kwocie 710,3 tys. zł (400 tys. zł w 2019 roku i 310,3 tys. zł w 2020 roku). Stosownie do wymogów określonych w § 3 ust. 3 rozporządzenia w sprawie realizacji modułu 3 Programu oraz w § 2 ust.3 .umów, Miasto zabezpieczyło udział środków własnych w wysokości 195,9 tys. zł (99,1 tys. zł w 2019 roku i 96,7 tys. zł w 2020 roku), tj. w wysokości 20 % kwoty kosztów realizacji zadania. Wykorzystano 707 tys. zł dotacji (spośród 710,3 tys. zł otrzymanego przez Miasto wsparcia finansowego). Całość tej kwoty wraz z wkładem własnym (195,9 tys. zł) przeznaczona została na wydatki bieżące i zgodnie z umową dotacji obejmowała remont lub zakup wyposażenia stołówek szkolnych (kuchni i jadalni). Badanie wykorzystania dotacji przez trzy szkoły (SP nr 16, 21 i 35), które otrzymały dotację w ramach modułu 3 Programu wykazało, że we wszystkich przypadkach otrzymane środki z dotacji celowej zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, na realizację zadań objętych wnioskami o udzielenie wsparcia finansowego. Kwota wydatków w ramach zbadanych faktur VAT wyniosła 287,8 tys. zł. Wszystkie zbadane faktury zostały właściwie opisane i terminowo opłacone, a przeprowadzone w trakcie niniejszej kontroli oględziny potwierdziły wykonanie zaplanowanych remontów i bieżące użytkowanie całości zakupionego wyposażenia na stołówce szkolnej (kuchni i jadalni) SP nr 16, 21 i 35. Niewykorzystana część dotacji (3,2 tys. zł) została przez Miasto terminowo (14 stycznia 2020 r.) zwrócona na rachunek Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Środki z dotacji celowej na zadania realizowane w ramach modułu 3 wpływały od Wojewody Podlaskiego bezpośrednio na rachunek podstawowy Miasta w terminie określonym w § 13 ust. 3 rozporządzenia RM w sprawie modułu 3 oraz w § 2 ust. 4 zawartych umów. Przekazanie dotacji do szkoły następowało bez zbędnej zwłoki, na podstawie zapotrzebowania dyrektora szkoły.

W związku z realizacją zadania dotowanego z modułu 3 Programu, Miasto – zgodnie z art. 152 ust. 1 ustawy o finansach publicznych oraz postanowieniami § 4 ust 1 umów dotacji (1/2019 i 5/2020) – dysponowało w tym zakresie wyodrębnioną ewidencją księgową środków dotacji otrzymanych od wojewody i przekazanych do szkół.

(akta kontroli str. 56-202, 337-351)

Stwierzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację w Gminie wsparcia dla potrzebujących w ramach modułu 1 i 2 Programu, a także doposażenie oraz poprawę standardu stołówek szkolnych w dziewięciu szkołach zrealizowaną w ramach modułu 3 Programu.

OBSZAR

3. Sprawozdawczość z wykonania zadań w ramach przyznanego wsparcia finansowego z Programu

Opis stanu
faktycznego

3.1. Miasto prawidłowo i rzetelnie rozliczyło środki finansowe otrzymane na realizację Programu. W latach 2019–2021 (I połowa) nie wystąpiła konieczność zwrotu dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem, pobranych nienależnie bądź w nadmiernej wysokości w ramach realizowanych w Mieście zadań z Programu.

Miasto w latach 2019–2021 (I połowa) wydatkowało środki z dotacji celowej oraz środki własne na realizację zadań w ramach:

- modułu 1 i 2 Programu w kwocie 15.512 tys. zł, z tego: 7.009 tys. zł w 2019 roku (5.328 tys. zł dotacji i 1.681 tys. zł środków własnych), 5.789 tys. zł w 2020 roku (4.336 tys. zł dotacji i 1.452 tys. zł środków własnych), 2.713 tys. zł w I połowie 2021 r. (1.342 tys. zł dotacji i 1.371 tys. zł środków własnych);

- modułu 3 Programu w kwocie 902,7 tys. zł, z tego: 499,1 tys. zł w 2019 roku (w tym 99,1 tys. zł środków własnych), 407 tys. zł w 2020 roku (96,7 tys. zł środków własnych). W 2021 r. (I połowa) nie ponoszono wydatków na moduł 3 Programu, z uwagi na brak dofinansowania. (akta kontroli str. 33)

3.2. Prezydent Miasta zapewnił (poprzez Kierownika MOPR) terminową realizację obowiązków sprawozdawczych za lata 2019–2020 w ramach modułu 1 i 2 Programu. Z ustaleń równoległe prowadzonej kontroli w MOPR wynika m.in., że terminowo przekazał on do PUW, za pomocą Centralnej Aplikacji Statystycznej, roczne rozliczenia dotacji celowej otrzymanej w latach 2019–2020, tj. odpowiednio: 28 stycznia 2020 r. i 29 stycznia 2021 r.³² (nie było potrzeby ich korygowania w zakresie danych dotyczących wsparcia finansowego z Programu). Zawierały one dane finansowe z wykonania zadań w ramach modułu 1 i 2 Programu, w tym dane na temat wysokości otrzymanej, wykorzystanej i zwróconej dotacji celowej w poszczególnych latach, które były zgodne z ewidencją księgową.

Ponadto MOPR terminowo przekazał do PUW roczne informacje o realizacji Programu³³ za lata 2019–2020, tj. odpowiednio: 17 stycznia 2020 r. i 20 stycznia 2021 r. W sprawozdaniu za 2020 rok MOPR z własnej inicjatywy dokonał korekty danych w zakresie kosztów pomocy przyznanej w formie posiłku³⁴. Skorygowana informacja 4 lutego 2021 r. została przekazana PUW. Roczne informacje o realizacji Programu zawierały wszystkie dane wymagane formularzami tych sprawozdań, w szczególności o: 1/ liczbie osób objętych Programem w podziale na poszczególne formy pomocy, 2/ kosztach realizacji Programu w podziale na dotacje oraz środki własne, 3/ liczbie punktów i placówek prowadzących dożywianie. Dane zawarte w rocznych informacjach za lata 2019–2020 odpowiadały faktycznym kwotom i liczbom z realizacji Programu w tym okresie. Zgodnie z uchwałą Rady Miasta³⁵, elementem składowym informacji były również informacje dotyczące środków finansowych wydatkowanych z budżetu Miasta na dożywianie, na podstawie gminnego programu osłonowego. Wojewoda nie występował o skorygowanie lub uzupełnienie danych w rocznych informacjach o realizacji Programu.

W latach 2019–2021 (I połowa) z udzielonej pomocy w formie posiłku skorzystało kolejno 9.532, 9.300 i 3.738 osób, a w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności odpowiednio 8.211, 8.248 oraz 2.955. osób. W Mieście nie udzielano wsparcia w formie świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. W okresie objętym kontrolą szkoły i przedszkole wydały 347.809 posiłków za 1.680.810 zł. Koszt jednego posiłku w tym okresie kształtował się od 4,30 zł do 6,01 zł (dla dzieci i uczniów od 2,77 zł do 3,43 zł, a dla osób dorosłych od 7,90 zł do 10,36 zł). (akta kontroli str. 33-34)

3.3. Kontrola sposobu i terminowości wykonania zadań, na które przyznano wsparcie i ocena efektów realizacji tych zadań w ramach modułu 3 Programu odbywała się wyłącznie w oparciu o sprawozdania składane przez szkoły. Prezydent Miasta zapewnił rzetelną i terminową realizację obowiązków sprawozdawczych. Ustalono, że dyrektorzy dziewięciu szkół, którzy otrzymali dotację na realizację zadań w ramach modułu 3 Programu, terminowo (tj. do 28 lutego lat 2019 i 2020) przekazali do organu prowadzącego rzetelne sprawozdania, zawierające m.in.: zestawienie ilościowo-wartościowe poniesionych wydatków, osiągnięte efekty (doposażenie i poprawę standardu funkcjonującej stołówki), a także charakterystykę problemów i barier związanych z realizacją zadania (nie odnotowano). (akta kontroli str. 33-34)

W wyjaśnieniu p.o. dyrektora Departamentu Edukacji podała, że: *w celu ograniczenia ryzyka związanego z nieprawidłowym wypełnieniem sprawozdań z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu” przekazano jednostkom szczegółowe informacje i wytyczne dotyczące realizacji niniejszego programu. Po podpisaniu umowy wystosowano do*

³² W Centralnej Aplikacji Statystycznej termin realizacji informacji określono na 31 stycznia.

³³ Sprawozdania z realizacji programu „Posiłek w szkole i w domu”.

³⁴ W pierwotnie złożonym sprawozdaniu, jako koszt posiłków wskazano 522,2 tys. zł, w tym: 167,2 tys. zł środków własnych i 355 tys. zł dotacji celowej. W korekcie danych koszt posiłków wyniósł 510,5 tys. zł, w tym: 163,6 tys. zł środków własnych i 346,9 tys. zł dotacji celowej.

³⁵ Uchwała Nr III/41/18 z dnia 10 grudnia 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Pomoc Miasta Białegostoku w formie posiłku dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole” na lata 2019–2023.

podległych jednostek pismo, w którym określono kwotę dotacji celowej i wkładu własnego oraz termin realizacji programu. Zobowiązano dyrektora szkoły do wydatkowania dotacji zgodnie z określonym celem, do realizacji zadania zgodnie z obowiązującymi przepisami w niniejszym zakresie, do kontroli sposobu i terminowości wykonania zadania, do udzielania informacji i wypełniania ankiet dotyczących zadania. Określono termin złożenia przez jednostkę sprawozdania z realizacji zadania oraz termin przedłożenia do organu prowadzącego rozliczenia środków tzn. kopii faktur i innych dokumentów potwierdzających dokonanie wydatków, które powinny być sprawdzone pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym, opatrzone dopiskiem w ramach, jakiego programu zakupiono dane wyposażenie / usługę oraz podział procentowy udziału dotacji i środków własnych. Wszystkie dokumenty przedstawione przez placówki weryfikowane są przez pracowników Departamentu pod względem zgodności zakupionego wyposażenia / usług z deklaracją zawartą we wniosku o udzielenie wsparcia finansowego, pod względem wartości dokonanych zakupów oraz pod względem prawidłowego opisu przedstawionych faktur. Zdaniem Departamentu Edukacji przyjęty tryb weryfikacji otrzymywanych na podstawie § 14 ww. rozporządzenia sprawozdań, a także przekazywanego na podstawie § 15 ww. rozporządzenia wojewodzie sprawozdania zbiorczego ogranicza ryzyko błędów w tych dokumentach. (akta kontroli str. 207)

Organ prowadzący przeprowadzał analizę sprawozdań (otrzymanych na podstawie § 14 powołanego rozporządzenia) w obszarze modułu 3. Analiza obejmowała zestawienie ilościowo-wartościowe wydatków dokonanych w ramach udzielonego wsparcia finansowego, a także efekty zrealizowanego zadania w ramach modułu 3 Programu. Placówki w złożonych sprawozdaniach nie wykazały problemów i barier w realizacji Programu.

W ramach prowadzonej analizy sprawozdań wystąpiły przypadki stwierdzenia nieprawidłowości przez organ prowadzący. W takim przypadku dyrektorzy szkół proszeni byli o ponowne przedstawienie prawidłowych rozliczeń lub sprawozdań³⁶.

Rozliczenie środków budżetu państwa otrzymanych w ramach wsparcia finansowego z realizacji zadań w ramach modułu 3 Programu za lata 2019 i 2020 zostało przekazane do Kuratorium Oświaty w terminie określonym w § 4 ust. 2 umów dotacyjnych, tj. do 15 stycznia lat 2020 i 2021. Prezydent Miasta terminowo przekazał (11 marca 2020 r. oraz 26 marca 2021 r) do Kuratorium Oświaty sprawozdanie z realizacji zadań w ramach modułu 3 za lata 2019 i 2020. Sprawozdania te zawierały dane w szczególności określonej w § 15 ust. 2 pkt 1–4 rozporządzenia w sprawie realizacji modułu 3 Programu.

(akta kontroli str. 246-276)

W wyjaśnieniu p.o. dyrektora Departamentu Edukacji podała, że: *Wojewoda nie stwierdził nieprawidłowości w przekazywanych przez organ prowadzący sprawozdaniach. W sprawozdaniu za 2020 rok skorygowana została jedynie wartość w części 2. Podsumowanie realizacji modułu 3 programu „Posiłek w szkole i w domu” w punkcie: Całkowity koszt realizacji zadań w ramach modułu 3 rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” w zł. W złożonym sprawozdaniu podana była kwota w pełnych złotych (407 080,00), po korekcie kwota zmieniona została do wykonania w groszach (407 079,60). Organ prowadzący będzie pozostawał w bieżącym kontakcie z pracownikiem organu nadzoru pedagogicznego, celem ustalenia czy kwota w składanym sprawozdaniu powinna być przedstawiona w pełnych złotych czy groszach.* (akta kontroli str. 209)

3.4. Urząd nie dysponował dokumentacją potwierdzającą przeprowadzenie kontroli w miejscu realizacji zadania w zakresie prawidłowości jego realizacji związanej z doposażaniem i poprawą standardu stołówki szkolnej. W wyjaśnieniu p.o. dyrektora Departamentu Edukacji podała, że: *kontrolę realizacji zadania przeprowadzono w oparciu o przedstawione faktury i sprawozdania. Wszystkie dokumenty przedstawione przez jednostki nie budziły wątpliwości, co do właściwych terminów realizacji zadania, wartości i celowości zakupów wyposażenia / usług. Dyrektor szkoły po zrealizowaniu zadania*

³⁶ W wyniku weryfikacji dokumentów przedstawionych przez placówki za 2019 rok stwierdzono nieprawidłowości w rozliczeniach czterech szkół. Błędy te zostały poprawione przez dyrektorów szkół.

powoływał komisję do odbioru tego zadania, w której brał udział inspektor z Departamentu Edukacji. Z pracy komisji spisywany jest protokół odbioru robót. W każdej szkole, która otrzymała dofinansowanie, dokonano takiego odbioru zadania: w 2019 roku – 5 szkół, w 2020 roku – 4 szkoły. Ponadto pod koniec okresu gwarancyjnego dokonywany jest przegląd stanu technicznego wykonanych robót, co stanowi kolejny etap kontroli realizowanego zadania. (akta kontroli str. 210)

3.5. Prezydent Miasta nie zgłaszał uwag i spostrzeżeń związanych z funkcjonowaniem Programu do Wojewody Podlaskiego. W trakcie niniejszej kontroli NIK zwrócił zaś uwagę, że w zakresie kryteriów oceny wniosków ustanowionych w § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z 5 lutego 2019 r. w sprawie realizacji modułu 3 wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” dotyczącego wspierania w latach 2019–2023 organów prowadzących publiczne szkoły podstawowe w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki przez organizację stołówek i miejsc spożywania posiłków ustalona § 8 ust. 4 pkt 1 punktacja przewidująca najmniejszą liczbę punktów dla szkół z największą liczbą uczniów jest niewłaściwa. Szkoły z największą liczbą uczniów powinny otrzymywać największą liczbę punktów, bowiem w nich potrzeba pomocy jest prawdopodobnie największa. (akta kontroli str. 207)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie realizację zadań w zbadanym obszarze. Prezydent Miasta zapewnił terminową realizację obowiązków sprawozdawczych w ramach Programu oraz dokonał rzetelnej oceny efektów realizacji zadań w ramach modułu 3 Programu. Stosowane w Mieście mechanizmy nadzoru zapewniły skuteczną kontrolę danych w przekazywanych Wojewodzie Podlaskiemu rocznych informacjach o realizacji Programu

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag i wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

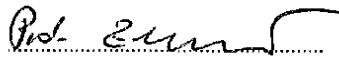
Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden kierownikowi jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

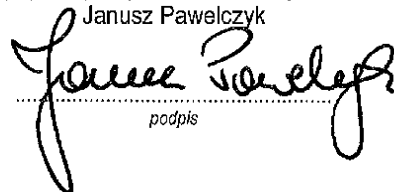
Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Białystok, 15 października 2021 r.

Kontroler:
Piotr Żukowski
Gł. specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

p.o. DYREKTORA DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
Janusz Pawelczyk

.....
podpis